

บันทึก

เรื่อง การปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์

กรมสารบรรณ คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้ส่งเรื่องดังกล่าวข้างบน ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยโดยหนังสือที่ ๕๗๐๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕

กรณีปรากฏว่ากระทรวงศึกษาธิการได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ โดยขยายระเบียบการกู้ยืมเงินของกระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนราษฎร์ ของวัด ขององค์การ ของมูลนิธิ สมาคม หรือของนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษา กู้ยืมเงินเพื่อจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ และว่าสำหรับการที่จะให้โรงเรียนราษฎร์จัดเป็นมูลนิธิ กระทรวงมหาดไทยไม่ยอมอนุญาตเพราะถือว่าโรงเรียนราษฎร์เก็บเงินค่าเล่าเรียนจะจัดเป็นมูลนิธิไม่ได้ สมควรแก้ไขกฎหมายเพื่อช่วยเหลือให้โรงเรียนราษฎร์จัดตั้งเป็นมูลนิธิได้ และได้เสนอมาเพื่อดำเนินการ กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองเห็นว่า โรงเรียนของมูลนิธิเก็บเงินค่าเล่าเรียนได้ไม่เป็นการขัดกับกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) ได้พิจารณาแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

เมื่อได้พิจารณามาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งบัญญัติว่า “มูลนิธินั้นได้แก่ทรัพย์สินอันจัดสรรไว้เป็นแผนกเพื่อบำเพ็ญทาน การศาสนา วิทยาศาสตร์ วรรณคดีหรือสาธารณประโยชน์อื่น ๆ และไม่ได้หมายคำกำไร” แล้ว ก็เห็นได้ว่าข้อความสำคัญที่พึงพิจารณาในเรื่องนี้ก็คือ การจัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนราษฎร์นั้นเป็นการ “หมายคำกำไร” หรือเปล่า อันการจัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนราษฎร์ตามที่หารือมานี้เป็นที่เข้าใจว่ามีรายได้จากการเก็บค่าเล่าเรียนจากนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายจ่ายก็มีค่าใช้จ่ายในการจ้างครูอาจารย์ และจัดซื้ออุปกรณ์การสอน เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ก็เช่นเดียวกับการดำเนินการค้าอื่น ๆ กล่าวคือ อาจมีกำไรและขาดทุน ฉะนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่า การจัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนราษฎร์ไม่เป็นการกระทำซึ่ง “หมายคำกำไร” ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า มูลนิธิจะจัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนราษฎร์เสียเองหาได้ไม่

ส่วนที่ขอให้แก้ไขกฎหมายเพื่อช่วยเหลือให้โรงเรียนราษฎร์จัดตั้งเป็นมูลนิธิได้นั้น การแก้ไขจะเป็นการทำลายหลักทั่วไปของกฎหมายว่าด้วยมูลนิธิ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่าหาเป็นการสมควรไม่

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุด แสงอุทัย)
เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๙